

Mermelstein Klárika Barátnőjével, Fülöp Verával

Ez Gyöngyösön van a házuknál, a lila akác alatt. Ő Klárika nővérem meg az ő legjobb barátnője, Fülöp Vera, középen pedig én állok. Itt még nem jártam iskolába. Fülöp Veráék ott laktak velünk szemben, ő is zsidó kislány volt, péksége volt a szüleinek, odavittük pénteken mindig a sóletot meg a kalácsot meg a pogácsát. Klárika számviteli főiskolát végzett, azt hiszem, akkor kereskedelmi szakiskola volt a neve, és tisztviselő lett. Egy ügyvédi irodában dolgozott a háború előtt. Megismerkedett egy vidéki úton a későbbi vőlegényével, Kiss Ernővel. A fiú szüleinek, akik Krauszból magyarítottak, fatelepük volt Dunapentelén. Fatelep és cementárugyár, cementgyűrűket meg ilyeneket gyártottak, Ernő is ott dolgozott. Megismerkedtek, eljött Gyöngyösre, megkérte a Klárika kezét, de közben behívták munkaszolgálatra. Ő a Don-kanyarból visszajött, és össze is

házasodtak, 1946-ban. Ernő odaköltözött Gyöngyösre, csináltak egy fatelepet Gyöngyösön, s Klárika lett a könyvelő. A betongyűrűkhöz a szerszámot Ernő megtalálta [Duna]Pentelén, és elhozta Gyöngyösre. 1948 végén, még az első államosítás előtt [lásd: államosítás Magyarországon], az utolsó percben eladták a fatelepet, és följöttek Pestre. A nővérem elhelyezkedett az Építésügyi Minisztériumban mint tisztviselő, és a sógorom is elhelyezkedett a Finomkerámia Gyárban mint előadó. 1956-ig itt dolgoztak. A Lipótvárosban vettek egy öröklakást, a gyöngyösit eladták, és 1949-ig, amíg férjhez nem mentem, velük laktam én is. 1956-ban disszidált a család, és Montrealban telepedtek le. Ott a nővérem először takarított, kórházban dolgozott, majd egy utazási irodában, akkorra megtanulta a nyelvet. Végül ő is vett egy kisebb utazási irodát. Akkor adta el, mikor a francia nyelv bejött kötelezőnek. Azt mondta, még egy nyelvet nem tanul meg. A sógorom még Budapesten beiratkozott építészmérnöknek, el is végezte, a diplomamunkáján dolgozott, mikor disszidáltak. Kamatoztatni is tudta a végzettségét, mert kint nem a diplomát nézték, hanem a tudást. A kezdeti nehezebb időszak után építészvállalkozó lett, főleg kis gyárakat épített. Sikeresek lettek, nem lettek milliomosok, de nagyon konszolidált, jó körülmények között éltek. Autójuk volt, lakásuk volt, a gyerek iskoláztatása megvolt. Ernő Montrealban halt meg természetes halállal, 1998-ban. Klári most is ott él, tíz évvel idősebb nálam, ő 1919-es. A nővéremnek egy lánya van, Judit, aki még Gyöngyösön született, 1946-ban. Amikor 1956-ban disszidáltak, akkor ő másodikos volt. Az úttörőnyakkendőt még én kötöttem a nyakába. Férjhez ment, jelenleg egy rabbi a férje, az első házasságából van egy fia és egy lánya. Engem 1964-ben, mikor először lehetett, azonnal kivetettek, attól kezdve én kábé tizenhétszer voltam náluk. Amikor a Judit fia született, én voltam kint, hogy segítsék nekik. Ugyanis a nővéremnek volt egy üzlete, amit nem lehetett bezárni. Szerette volna, ha ott vagyok, és abban egyeztünk meg, hogy én kint maradok két hónapra segíteni a gyerekeknek, és bevezetem Juditot a kismamaságba. Klárinak két unokája van, egy fiú meg egy lány, de ők már nem beszélnek magyarul, mert Juditnak amerikai a férje. Judit még beszél magyarul.